

Helse- og omsorgsdepartementet

DM:1405439

24/3655-

Høringssvar fra Norsk Sykepleierforbund på NOU "En universell tannhelsetjeneste - Harmonisering, styring og utvidet offentlig ansvar"

Norsk Sykepleierforbund (NSF) takker for muligheten til å gi innspill til NOU "En universell tannhelsetjeneste - Harmonisering, styring og utvidet offentlig ansvar". NSF støtter forslaget om en universell tannhelsetjeneste som sikrer likeverdig tilgang til tannhelsetjenester for alle innbyggere. Vi mener at tann-/munnhelse er svært viktig for den generelle helsen og motsatt, og dette kan ikke sees uavhengig av hverandre. Det er avgjørende at alle har rett til og tilgang til nødvendige tannhelsetjenester både for å sikre forebygging og behandling av sykdom og uhelse.

En universell tannhelsetjeneste vil bidra til å redusere sosial ulikhet i helse og sikre et tilbud også til de som er svake etterspørrere og har dårlig økonomi. Det foreslås i NOUen en trinnvis innføring av den universelle tannhelsetjenesten. I perioden fram til tjenesten er en realitet, mener vi at det er viktig å prioritere de med størst behov, og ikke alderskohorter.

NSF støtter at frikort for helsetjenester også skal omfatte nødvendige tannhelsetjenester, og at det etableres en egen frikortordning som en overgangsordning. Dette er et viktig virkemiddel for å sikre en universell og likeverdig tjeneste på linje med øvrige helsetjenester.

Dagens ordning med gratis tannhelsetjenester for barn må videreføres. Vi mener også at utsatte og sårbare grupper som personer med psykiske lidelser og rusavhengighet må sikres gratis tannhelsehjelp, da mange av disse faller utenfor. Det er videre nødvendig med kontinuerlig forebygging og helsefremmende og oppsøkende tilbud til barn og unge, og de som har særskilte behov. Her er det viktig med tett samarbeid mellom helsestasjon og skolehelsetjeneste, tjenester til personer med psykisk helse og ruslidelser og den offentlige tannhelsetjenesten. NSF støtter utvalgets forslag om å styrke arbeidet med sambruk av personell i kommunene, særlig av tannpleiere, overfor barn og unge og grupper med særskilte behov.

Utvalget påpeker at det er sosiale og regionale forskjeller når det gjelder hvilke barn og unge som mottar nødvendig tannregulering. NSF støtter utvalget i at dette må bli gratis for de som har behov for det på lik linje med andre tannhelse- og helsetjenester.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 04.03.2025

Som utvalget påpeker vil det framover være et stort behov for tannhelsetjenester i den eldre befolkningen da de i større grad har egne intakte tenner og dermed er utsatt for periodontal sykdom. Både flere eldre med demenssykdom og nedsatt funksjonsevne vil kreve mer innsats for å opprettholde god tann-/munnhelse fra både tannhelsetjenesten og kommunal helse- og omsorgstjeneste. Imidlertid skaper dagens fragmenterte organisering av helse- og omsorgstjenesten utfordringer med å sikre et godt tann-/munnhelsetilbud til disse pasientene. NSF vil i den forbindelse framheve viktigheten av samhandling mellom sykepleietjenesten i kommunene og tannhelsetjenesten. Et tett og koordinert samarbeid er avgjørende for å kunne tilby helhetlige helsetjenester. Når samarbeidet svikter, øker risikoen for at alvorlige tilstander ikke blir oppdaget i tide. Dette kan føre til store smerter, svekket ernæringsstatus, psykososiale utfordringer, alvorlig sykdom, flere sykehusinnleggelser og i verste fall for tidlig død.

Pasienter som har langtidsplass i institusjon eller har et langvarig behov for hjemmesykepleie én gang i uken eller mer har rett på gratis offentlige tannhelsetjenester. Mange av de som mottar hjemmesykepleie benytter seg ikke av tilbudet fordi de ikke har kjennskap til det. Dermed går de glipp av en viktig tjeneste som kan forebygge sykdom og behov for mer omfattende tjenester både fra kommune- og spesialisthelsetjeneste. Det er den offentlige tannhelsetjenestens ansvar å sørge for at den som har rett til nødvendig tannhelsehjelp får opplysninger om sine rettigheter. Tannhelsetjenesten har imidlertid dårlig oversikt over hvilke pasienter som har krav på tilbudet. Dette skyldes bl.a. reglene for taushetsplikt, og at det kreves samtykke fra pasient for at hjemmesykepleien kan gi opplysninger videre til tannhelsetjenesten. Slik sett er det hjemmesykepleien som til enhver tid må sørge for oversikt over de pasienter som har krav på tannhelsetjenester, men ikke får det, innhente samtykke og formidle det videre. Dette skaper merarbeid på en allerede presset tjeneste, og blir ikke fulgt opp godt nok. NSF mener derfor at det igangsatte arbeidet med gjennomgang av reglene for taushetsplikt også må vurdere om ikke reglene bør forenkles og tydeliggjøres slik at pasientenes rett til tannhelsetjenester ivaretas på en bedre måte enn i dag.

Tannhelsetjenesten har ikke vært prioritert i nasjonale digitale samhandlingsprosjekter, noe som har ført til et etterslep på utvikling av gode digitale løsninger for denne tjenesten. Dette skaper problemer for samhandling med øvrige helse- og omsorgstjenester. NSF mener derfor at det er behov for å implementere digitale samhandlingsløsninger som kan understøtte samhandlingen. I første omgang kan allerede eksisterende meldingsstandarder som dialogmelding og evt. henvisnings- og epikrisemelding som benyttes i andre deler av helse- og omsorgstjenestene tas i bruk. Dette kan innføres raskt og gi gevinster på kort sikt. På lengre sikt er det nødvendig å utrede og innføre mer moderne løsninger for samhandling og datadeling på tvers av tjenestene.

NSF mener det er behov for å definere hva som er akutt tann-/munnhelsehjelp. Videre bør akutt tann-/munnhelsehjelp samordnes med og bli en del av den akuttmedisinske kjeden, og det må sikres at tannhelsekompetanse er tilgjengelig.

NSF mener at det er viktig å få utredet og definert hva som er nødvendig tannhelsehjelp og nødvendig tannregulering. Det vil ha stor betydning for hvilket tilbud som skal inngå i den universelle tannhelsetjenesten, samt hvordan tjenesten skal finansieres og organiseres. Finansieringen og organiseringen av tjenesten må sees i sammenheng med øvrige helse- og omsorgstjenester, og baseres på prioriteringskriteriene nytte, ressurs og alvorlighet. NSF mener det må gjøres ytterligere utredningsarbeid og konkretisering av dette, i tillegg til at det etableres et data- og kunnskapsgrunnlag for å understøtte arbeidet.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 994 02 409

Telefaks: 22 04 32 40

E-post: post@nsf.no

www.nsf.no

Bankgiro: 1600 49 66698

Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 04.03.2025

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Bente Lüdemann
Fagsjef

[Kopi her]

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 04.03.2025